

УДК [339.924(477):061.1ЄС]:373.5

Одайник С. Ф.*

ОСОБЛИВОСТІ ОСНОВНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ У ГАЛУЗІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано деякі питання щодо інтеграції освіти України в європейський освітній простір. Показано, які певні практичні заходи здійснюються щодо адаптації української освіти до єдиних європейських освітянських критеріїв і стандартів. Науковцями досліджено, що євроінтеграція стимулює національну систему освіти України до досягнення високих освітніх стандартів, розвитку і набуття нових якісних ознак.

Висвітлено особливості запровадження зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) в Україні, як механізму для реального втілення конституційного права громадян на рівний доступ до вищої освіти на конкурсних засадах. Розглянуто деякі аспекти міжнародного моніторингового проекту PISA. Зазначено, що дослідження PISA у 2018 році є надважливим для України, адже воно дасть змогу оцінити, наскільки українські 15-річні учні підготовлені до життя в широкому контексті, виявити сильні та слабкі сторони в їхній освіті.

З'ясовано деякі засади Концепції «Нова українська школа», мета якої - допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками. Засвідчено, що запровадження в Україні компетентного освітнього підходу поєднає європейське і міжнародне освітнє співробітництво. Зазначено, що в європейських країнах на рівні шкільної освіти поліпшення якості реалізується через формування в учнів ключових і предметних компетентностей шляхом трансформації змісту на компетентнісних засадах; запровадження стандартизованого оцінювання навчальних досягнень учнів державного та міжнародного рівнів; подовження терміну шкільної освіти за рахунок оптимізації дошкільної/ передшкільної освіти.

Акцентовано увагу на тому, що якість освіти є основним пріоритетом державної політики України та передумовою національної безпеки держави.

Ключові слова: євроінтеграція, Нова українська школа, якість освіти, Болонський процес, Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про загальну середню освіту», зовнішнє незалежне оцінювання.

Розвиток нашої країни зумовлений перебігом не тільки економічних і соціальних процесів, які відбуваються в державі, але й освітніх. А стратегічним напрямом розвитку України є євроінтеграція. Якість освіти, за критеріями ООН, виступає одним з провідних індикаторів якості життя. Європейський і світовий досвід переконливо свідчить, що чим вищим є рівень освіти населення, тим досконалішими є демократичні інститути. У вітчизняній освітній галузі сьогодні відбуваються кардинальні зміни, що зумовлені інтеграцією України до світового співтовариства та переходом на європейські стандарти якості.

Головним пріоритетом розвитку національної системи освіти є курс на перетворення її на ґрунтовну та якісну галузь. Сьогодні вважається важливим наблизити українську освіту до міжнародних стандартів, збагатити її теоретичними і практичними розробленнями, оптимізувати структуру, забезпечити високоякісними кадрами [5].

Українська освіта швидко адаптується до єдиних європейських освітянських критеріїв і стандартів. В Україні в цьому напрямі здійснюються певні практичні заходи, зокрема, організоване широке впровадження в освітню галузь принципів Болонського процесу; ухвалені Верховною Радою України Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про загальну середню освіту», що сприяють інтеграції української освіти в європейську глобальну систему; випускникам закладів загальної середньої освіти

*© Одайник С. Ф.

забезпечено рівний доступ до вищої освіти на конкурсних засадах; розпочате впровадження освітніх стандартів Нової української школи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя тощо.

Питання реформування змісту вітчизняної освіти в контексті інтеграції до європейського простору досліджують вітчизняні та зарубіжні науковці. Актуальними є розроблення вчених у галузі формування державної політики та тенденцій розвитку галузі освіти (С. Клепко, В. Кремень, В. Луговий, А. Мазак та ін.); розвитку європейського освітнього простору (Н. Абашкіна, В. Андрущенко, Н. Авшенюк, О. Дубасенюк, О. Локшина, А. Сбруєва, С. Сидоренко, Г. Товканець та ін.), удосконалення системи вищої освіти в європейських країнах (І. Грищенко, М. Євтух, В. Кремень, Т. Осадча, Н. Ничкало, М. Пальчук, Л. Пуховська, С. Сисоєва, В. Шинкарук) тощо.

Мета статті – проаналізувати та охарактеризувати особливості основних євроінтеграційних заходів у галузі загальної середньої освіти з метою підвищення їхньої ролі в суспільних перетвореннях.

Важливим кроком у процесі євроінтеграції є вступ України до Болонської співдружності, що відбувся 19 травня 2005 року на Бергенському саміті міністрів освіти 45-ти європейських країн у Норвегії. Його метою є створення європейського наукового та освітнього простору задля підвищення спроможності випускників закладів вищої освіти до працевлаштування, поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, підняття конкурентоспроможності європейської вищої школи. Наша країна чітко визначила орієнтири на входження в освітній і науковий простір Європи. Участь України в Болонському процесі є кроком до реалізації стратегії євроінтеграції й сприяє поліпшенню якості освіти.

Міжнародний досвід щодо системи випускних і вступних іспитів у закладах загальної середньої освіти доводить, що ефективним інструментом об'єктивного оцінювання навчальних досягнень випускників є зовнішнє оцінювання, технологія якого подібна в усіх європейських країнах, а найбільші відмінності полягають лише в самому змісті тестів.

Запровадження в Україні зовнішнього незалежного оцінювання створило механізми для реального втілення конституційного права громадян на рівний доступ до вищої освіти на конкурсних засадах. Зовнішнє незалежне оцінювання як державна підсумкова атестація та перепустка для участі у вступній кампанії до навчальних закладів України з кожним роком набирає авторитету безкомпромісного заходу в системі реформування освітньої галузі. Пошуки, що ведуться в організаційному, технічному та нормативно-правовому напрямі, направлені на універсалізацію та поліпшення процедури проведення, полегшення доступу до інформації майбутнім абітурієнтам [4].

Головним чинником відновлення та вдосконалення системи зовнішнього незалежного оцінювання стала довіра і надія на успіх з боку суспільства. За даними соціологічних досліджень, навіть у найскладніший період підготовки до проведення ЗНО-2016 рівень суспільної довіри до системи зовнішнього незалежного оцінювання перевищував 50 %. На основі даних опитування, проведеного Альянсом Програми сприяння зовнішньому тестуванню спільно із Громадянською мережею «Опора», можна констатувати, що рівень довіри учасників до системи зовнішнього незалежного оцінювання у травні 2016 року сягав 90 % [7].

У 2018 році виповнилося 16 років із початку роботи з організації, пошуку різноманітних форм та інструментів, здійснення основоположних законодавчих норм, щодо реалізації права на рівний доступ до вищої освіти кожного громадянина України й 11 років із моменту використання ЗНО як обов'язкової процедури під час вступу до закладів вищої освіти України. Саме в 2002 році розпочалася робота Центру тестових технологій Міжнародного фонду «Відродження» щодо розроблення та апробації

технологічного циклу зовнішнього стандартизованого тестування, що стане основою національної системи зовнішнього оцінювання з 2006 року [10].

З 2004 до 2007 року зовнішнє незалежне оцінювання відбувалося у вигляді експерименту, досліджувалися результати, апробувалася система. Таким чином, результати експерименту стали підставою для ухвалення рішення про перехід у 2008 році до зарахування в заклади вищої освіти на основі конкурсу сертифікатів Українського центру оцінювання якості освіти.

За одинадцять років з 2008 до 2018 року учасниками зовнішнього незалежного оцінювання стали близько 4 млн. майбутніх абітурієнтів (3924607 осіб), серед них у Херсонській області в сесіях ЗНО взяли участь 103279 осіб.

Зовнішнє незалежне оцінювання стало основним інструментом, що використовується під час відбору кандидатів для подальшого навчання в закладах вищої освіти.

Утвердження незалежності України відбувалося разом із формуванням і модернізацією державної освітньої політики. Попри це українська освіта фактично не стала загальнонаціональним пріоритетом. Серед нерозв'язаних проблем – недосконалість змісту шкільної освіти, недостатня його орієнтованість на формування здатності використовувати здобуті знання в житті і практичній діяльності; істотні прогалини в обладнанні шкіл необхідними засобами навчання, створення ефективного освітнього середовища з використанням ІКТ; відсутність загальнодержавної системи моніторингу якості загальної середньої освіти як основи для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень щодо її подальшого розвитку; ризики здобуття молоддю неякісної освіти; погіршення іміджу української школи за кордоном [2, с. 36]. У 2016 році авторитетна неурядова організація OIDEL (Женева) провела масштабне міжнародне дослідження щодо вивчення можливостей національних систем освіти. У рейтингу, що визначено за результатами дослідження, Україна посіла 63-тє місце серед 136 країн світу [2, с. 36].

У зв'язку з курсом України на прискорення інтеграції в структури об'єднаної Європи, питання якості загальної середньої освіти набуває особливого значення та висуває необхідність приведення вітчизняних освітніх стандартів у відповідність до критеріїв держав-членів Європейського Союзу. У новому Законі України «Про освіту» зазначено, що метою розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні є гарантування якості освіти; формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою; постійне та послідовне підвищення якості освіти; допомога закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності в підвищенні якості освіти [9].

В Україні функціонує понад 17,3 тис. закладів загальної середньої освіти, у яких навчається близько 3,8 млн. учнів. Освітній процес у них забезпечують 444 тис. педагогічних працівників, з яких 55 % мають педагогічний стаж не менше 20 років. Незаперечним досягненням освітньої системи України є те, що 98,3% від загальної кількості осіб віком від 6 до 18 років навчаються в закладах загальної середньої освіти [2, с. 51].

Відповідно до сучасних європейських і світових тенденцій у Законі України «Про освіту» передбачено різноваріантність шляхів здобуття освіти: формальна, неформальна, інформальна та форм її здобуття: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві)); дуальна. Держава бере на себе відповідальність за створення умов для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, заохочує громадян до здобуття всіх видів освіти [9].

Серед основних викликів сучасного стану освіти в державі зазначена проблема відпрацювання ефективної системи оцінювання якості освіти. Законом України «Про

освіту» визначено якість освіти як відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [9]. Якість освітньої діяльності – це рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, установленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг [там само]. Актуальність означеного питання зумовлюється низкою досліджень, проведених такими впливовими міжнародними організаціями, як Рада Європи, Міжнародний департамент стандартів, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Організація Об'єднаних Націй (ООН), Європейська комісія тощо. Реалізація стратегічних цілей щодо запровадження ефективної системи оцінювання якості освіти в Україні передбачає активне використання європейського та міжнародного досвіду.

Сьогодні одне із важливих проблемних питань в Україні – забезпечення управління освітою на основі достовірної галузевої статистики та аналітики, що давало б змогу відслідковувати відповідні процеси та ухвалювати управлінські рішення під час реформування освіти. Саме тому Урядом України в 2014 році був створений Інститут освітньої аналітики, завданням якого є розвиток освітньої статистики; збір, оброблення та аналіз освітньої інформації; моніторинг кількісних і якісних показників рівня і стану освітніх процесів; створення баз даних та інформаційно-аналітичних довідників у галузі освіти тощо. Аналітична інформація використовується Міністерством освіти і науки України для розроблення заходів із імплементації положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» тощо, а також для обґрунтування нових законодавчих ініціатив, зокрема щодо вдосконалення моделі фінансування освіти.

Відновлюється участь України і у міжнародних дослідженнях якості освіти. У 2011 році українські школярі взяли участь у міжнародному порівняльному оцінюванні якості природничо-математичної освіти TIMSS. У 2016 році Україна долучилася до одного з найбільш масових міжнародних досліджень якості освіти – PISA. Ці дослідження відрізняються за направленістю, змістом, організацією і періодичністю. Подібні ці дослідження тим, що вони можуть бути використані для удосконалення освітніх систем, об'єктивної оцінки стану освіти в державі, визначення пріоритетних напрямів розвитку галузі.

В Україні основний етап PISA відбувся у квітні-травні 2018 року, у якому взяли участь 5000 учнів. Назва дослідження PISA розшифровується як Programme for International Student Assessment (Програма міжнародного оцінювання учнів). Це дослідження створено за ініціативою Організації економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР). PISA має надзвичайно точно описані стандарти організації й проведення дослідження та звітування за його результатами. Дослідження Програми міжнародного оцінювання учнів проводиться кожні три роки, його завданням є перевірка набутих знань і компетенцій тих учнів, яким виповнилося 15 років, за трьома галузями, визнаними найважливішими в житті сучасної людини: читання та інтерпретація, математика, а також розуміння природничих наук. Програма проводиться за рахунок членських внесків країн-учасниць. Саме вони беруть на себе всі витрати на його проведення.

У поточному циклі проекту, що почався у 2015 році й завершиться в 2018 році, взяли участь понад 80 країн. Дослідження PISA є надважливим для України, адже воно дасть змогу вивчити те, наскільки українські підлітки усвідомлюють загальні принципи та ідеї наукової теорії й здатні використовувати навчальні здобутки в різноманітних життєвих ситуаціях. Програма не орієнтується на стандарти освіти окремих країн, натомість зосереджується на найважливіших напрямках навчання.

За словами Лілії Гриневич, Міністра освіти і науки України, запровадження PISA стане кроком до встановлення компетентнісного підходу до навчання. При такому підході головне – не накопичення певної кількості знань, а так звані компетенції –

навички й уміння, на базі яких можна ухвалювати життєві рішення [11].

Багатоплановість дослідження зумовили залучення фахівців Національної академії педагогічних наук України, аналітичного центру CEDOS, Спільки ректорів, Спільки роботодавців України, Спільки керівників навчальних закладів, Інституту модернізації змісту освіти, закладів післядипломної педагогічної освіти, Альянсу сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (USETI) та інших установ на різних етапах його підготовки. В Україні за організацію й проведення дослідження відповідає Український центр оцінювання якості освіти та регіональні центри оцінювання якості освіти, а за підготовку національного звіту за його результатами – Інститут освітньої аналітики ефективної системи оцінювання якості освіти [1].

Розробниками тестових завдань PISA є представники понад 40 країн світу. Вони співпрацюють разом для отримання тестових завдань, що відповідають програмі дослідження, а також максимально висвітлюють особливості освітніх систем різних частин світу. Завдання проходять надзвичайно складну процедуру перекладу й адаптування, що передбачає переклад двома незалежними перекладачами, узгодження вітчизняними і міжнародними експертами. Проходження всіх зазначених процедур займає майже півроку, але саме вони дають змогу уніфікувати інструменти 80 країн світу. Серйозні зусилля докладаються до того, щоб досягти культурної та лінгвістичної відповідності тестових матеріалів.

Результати PISA мають високі показники валідності та надійності. Вони можуть значно поліпшити розуміння навчальних досягнень учнів у різних країнах. У всьому світі результати тестування PISA використовуються для того, щоб оцінити рівень знань і умінь учнів їхньої країни, порівняти його із учасниками з інших країн; установити рівні для поліпшення системи освіти; зрозуміти сильні та слабкі сторони системи освіти своєї країни.

Запитання PISA побудовані таким чином, щоб виявити, як учні будуть використовувати отримані знання в певних життєвих обставинах за трьома основними напрямками: читання, математика та природничі науки. Окрім тестових завдань, PISA використовує так звані контекстні опитувальники, що дають змогу зібрати дані про учнів, отримати повноцінну інформацію про систему освіти в країні, визначити вплив різних чинників на якість освіти. Серед чинників, що вивчаються в програмі, найважливіші такі: піклування про учнів з боку батьків та їхня підтримка, навчання в ранньому дитинстві, наявність мотивації до навчання, залучення до читання, інтерес до математики, задоволення від наукового пізнання, повага до інших, а також здатність регулювати свою власну навчальну поведінку.

Факти доводять, що більшість країн-учасниць дослідження розпочали реформи в освіті та впровадження освітніх проектів саме у відповідь на оцінювання PISA. Після дослідження Україна отримає великий звіт, у якому будуть зазначені головні прогалини нашої освіти. Результати використають, щоб порівняти українську систему освіти із західною і перейняти досвід у кращих, оцінити її стан, визначити слабкі та сильні місця, визначити міжнародні цілі освіти, вибудувати орієнтири, за якими далі буде формуватися освітня політика в Україні [6].

Усупереч світовим тенденціям розвитку освіти, українська середня школа, на жаль, не виконує функції забезпечення рівних можливостей доступу до якісної освіти. Становлення національної системи загальної середньої освіти в роки незалежності України супроводжується як вагомими здобутками і позитивними тенденціями розвитку, так і упущеннями та прорахунками, що стримують досягнення її високої якості. Останні концентруються переважно навколо проблем змісту освіти, запровадження інноваційних педагогічних технологій, матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, об'єктивного оцінювання його результатів [2, с. 55].

Довготермінова освітня реформа Міністерства освіти і науки України «Нова українська школа» (НУШ), що передбачає відповідні зміни, розпочинається вже зараз.

НУШ – реформа загальної середньої освіти, що передбачає створення школи, де діти будуть навчатися через діяльність, а основна увага спрямована на розвиток компетентностей, а не на запам'ятовування фактів.

Освітні стандарти Нової української школи будуть ґрунтуватися на «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя», але не обмежуватимуться ними [3]. Ключові компетентності – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя, а саме:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти [3].

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Нова українська школа працює на засадах особистісно орієнтованої моделі освіти. Під час реалізації цієї моделі школа максимально врахує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму. Місія Нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками.

Центральне місце в системі освіти належить середній школі. Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності [8].

Загальна середня освіта є основною ланкою безперервної освіти і за тривалістю, і за вагомістю та масштабністю завдань. Вона забезпечує загалом становлення учня як особистості, закладає фундамент для успішної самореалізації людини впродовж життя. У всьому світі середня освіта має функцію соціального вирівнювання для всіх дітей, незалежно від матеріального статусу батьків. У європейських країнах на рівні шкільної освіти поліпшення її якості реалізується через формування в учнів ключових і предметних компетентностей шляхом трансформації змісту на компетентнісних засадах; запровадження стандартизованого оцінювання навчальних досягнень учнів державного та міжнародного рівнів; подовження терміну шкільної освіти за рахунок оптимізації дошкільної/ передшкільної освіти [3, с. 164].

Особливістю європейського підходу до середньої освіти є те, що акцент ставиться не лише на здобуття базових знань з основних предметів, але і здійснюється спроба

передбачити ті уміння і професії, що потребуватиме європейське суспільство в майбутньому. Саме шкільна освіта має «навчити вчитися», тобто готувати молодь до навчання упродовж життя. Освітня реформа, що впроваджуються в Україні, – це нова освітня діяльність, нові принципи організації освітнього процесу, нові технології опанування знань.

Отже, освіта є потужним фактором розвитку людського потенціалу та економічного зростання, але для забезпечення такого розвитку необхідна якісна освіта. Співпраця України з Європейським Союзом в галузі середньої освіти – це перебудова вітчизняної системи освіти в напрямі дотримання освітніх євростандартів. Євроінтеграція не передбачає знищення національної системи освіти, а лише стимулює до досягнення високих освітніх стандартів, розвитку і набуття нових якісних ознак. Шляхи та засоби для цього кожна країна вибирає самостійно, залежно від особливостей національної системи освіти та культури. Протягом останніх років в Україні зазнали істотної трансформації цільова спрямованість загальної середньої освіти, її зміст, організація освітнього процесу, дидактико-методичне забезпечення, підходи до оцінювання освітніх результатів у напрямі посилення особистісної орієнтації освіти, її розвивального, компетентнісного, демократичного характеру.

Реформи в Україні у галузі освіти мають бути спрямовані на формування і реалізацію дієвої інтеграційної стратегії та вироблення спільної моделі інтелектуального зростання нації. Запровадження компетентнісного освітнього підходу полегшить європейське і міжнародне освітнє співробітництво, оскільки методологія компетентнісного підходу визнана в Європі й світі.

Подальші наукові розвідки необхідно вести в напрямках пошуку ефективних дієвих механізмів удосконалення національної системи освіти з урахуванням європейського і світового досвіду.

Література:

1. Наказ МОН України від 23.02.2016 № 149 «Про організацію та проведення міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 в Україні». URL: <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-03-10/5182/nmo-149.pdf>
2. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2016. 448 с. (До 25-річчя незалежності України).
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України, 2016. URL: www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf
4. Одайник С. Ф., Дичок С. М. Зовнішнє незалежне оцінювання-2017: підсумки проведення. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 3 (59). С. 32-37.
5. Одайник С. Ф. Управління якістю освіти: міжнародний досвід *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін.* Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Випуск 33. С. 255-259.
6. Одайник С. Ф. PISA – невід’ємна частина системи оцінювання якості освіти в Україні. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 1 (57). С. 33-38.
7. Офіційний звіт про проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів у 2016 році. Український центр оцінювання якості освіти. URL: http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2017/01/ZVIT_ZNO_2016_Tom_1.pdf
8. Про загальну середню освіту. Закон України від 28 вересня 2017 року № 651-14 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-19 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

10. Указ Президента України від 04.07.2005 № 1013/2005 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005/>
11. Україна офіційно приєдналася до Програми міжнародного оцінювання учнів (PISA). Інтерв'ю з міністром освіти України Лілією Гриневич (1 липня 2016 року, м. Київ). URL: <http://testportal.gov.ua/view/10843/>

Odainyk S. F.

THE FEATURES OF BASIC EURO-INTEGRATION MEASURES
IN THE BRANCH OF SECONDARY EDUCATION OF UKRAINE

The article analyzes some issues concerning the integration of Ukraine's education into the European educational space. It is shown which specific practical measures are taken to adapt Ukrainian education to the common European educational criteria and standards. It is proved that European integration does not involve the destruction of the national education system, but only stimulates the achievement of high educational standards, development and acquisition of new qualitative features.

Are highlighted the peculiarities of the introduction of external independent evaluation in Ukraine as a mechanism for realization the constitutional right of citizens to equal access to higher education on a competitive basis. Are considered some aspects of the international monitoring project PISA. It is noted that the PISA study in 2018 is of paramount importance for Ukraine, because it will show us to assess the extent how Ukrainian 15 year-old students are prepared for life in a broad context to identify the strengths and weaknesses of their education.

Some principles of the concept of the New Ukrainian School, the purpose of which is to help uncover and develop the abilities, talents and opportunities of each child on the basis of partnership between the teacher, the student and the parents. It is certified that the introduction of a competent educational approach in Ukraine will facilitate European and international educational cooperation. It is noted that in European countries at the level of school education, the quality improvement is realized through the formation of key and subject competences in students through the transformation of content on a competent basis.

The emphasis is placed on the fact that the quality of education is the main priority of the state policy of Ukraine and a prerequisite for the national security of the state.

Key words: European integration, the New Ukrainian school, quality of education, Bologna process, Laws of Ukraine «On Higher Education», «On Education», «On General Secondary Education», external independent evaluation.

Дата надходження статті: «19» жовтня 2018 р.

УДК 377.1

Стойчик Т. І.*

**ПАРАДИГМАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ Й НАВЧАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ**

Визначено та узагальнено сутність поняття «підхід» як орієнтацію педагога або керівника освітнього закладу, що спонукає до використання певної сукупності взаємопов'язаних понять, ідей та способів педагогічної діяльності. Доведено, що найчастіше діяльність керівника (педагога) вибудовується на основі не одного, а декількох підходів.

На підставі проведеного історичного аналізу обґрунтовано значення поняття «парадигма» як наукової теорії, що втілена в системі понять і визначається як висхідна концептуальна схема, модель визначення проблем та їх розв'язання, а також методів дослідження, що панують протягом певного історичного періоду в науковому співтоваристві. Серед найбільш актуальних визначено тенденцію становлення й розвитку парадигми управління навчальним закладом та іншими структурними підрозділами освіти.

---

* © Стойчик Т. І.